LANDSVERORDENING tot vaststelling van de begroting van het Algemene Investerings- en Ontwikkelingsfonds voor de dienstjaren 2026 en 2027

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

De versterking van het duurzaam verdienvermogen van Aruba vormt een wezenlijke voorwaarde voor het realiseren van duurzame economische groei, sociale vooruitgang en intergenerationeel welzijn en welvaart. Structurele investeringen die aan deze doelstellingen bijdragen, zijn noodzakelijk om de economische weerbaarheid van Aruba te vergroten.

Met het onderhavige ontwerp wordt de eerste begroting van het Algemeen Investerings- en Ontwikkelingsfonds (AIOF)[1] geïntroduceerd als instrument voor de doelmatige, transparante en programmatische inzet van investeringsmiddelen. Het fonds heeft tot doel de afhankelijkheid van de eenzijdige Arubaanse economie geleidelijk te verminderen door investeringen te richten op sectoren en projecten die bijdragen aan de transitie naar een duurzame, gediversifieerde en inclusieve economie. Door het stimuleren van nieuwe economische activiteiten, het versterken van het menselijk kapitaal en het bevorderen van een evenwichtigere inkomensverdeling, komt de economische groei ten goede aan alle burgers.

Doelstelling en reikwijdte van het AIOF

Het AIOF maakt onderdeel uit van de Landsbegroting, maar heeft een eigen karakter. De middelen ervan worden uitsluitend aangewend voor de (co)financiering van investeringsprojecten die aantoonbaar bijdragen aan de volgende doelstellingen:

- de diversificatie van de economie;
- de verbetering van de leefbaarheid in alle districten;
- de bevordering van duurzame ontwikkeling, innovatie en inclusieve economische groei.

De inzet van middelen van het AIOF is beperkt tot meerjarige investeringsprojecten die niet alleen aan deze algemene doelstellingen voldoen, maar tevens beantwoorden aan een aantal inhoudelijke criteria die de doelmatigheid, doeltreffendheid en duurzame kwaliteit van investeringen waarborgen.

---

[1] Zie de Landsverordening van 9 juli 2026 (AB 2026 no. 16) houdende regels met betrekking tot het instellen van een begrotingsfonds voor investeringen van het Land (Landsverordening Algemeen Investerings- en Ontwikkelingsfonds).

Deze criteria zijn:

a) aantoonbare beleidsmatige aansluiting bij de prioriteiten van het regeerprogramma;
b) aantoonbare doeltreffendheid op economisch en/of maatschappelijk terrein;
c) doelmatige aanwending van publieke middelen;
d) naleving van duurzaamheidscriteria;
e) aantoonbare uitvoerbaarheid binnen een redelijke termijn;
f) aanwezigheid van adequate waarborgen voor transparantie, monitoring en verantwoording.

Meerjarige investeringsprogramma's

Ten behoeve van een programmatische en thematische ordening van investeringen dienen projecten te zijn verbonden aan ten minste één van de hierna genoemde meerjarige investeringsprogramma's dan wel beleidsterreinen:

- stedelijke en regionale vernieuwing;
- onderwijs en innovatie;
- energietransitie en klimaatbestendigheid;
- digitalisering en versterking van het ambtelijk apparaat;
- duurzame huisvesting en infrastructuur;
- economische diversificatie, waaronder begrepen commerciële landbouw, financiele technologie, de creatieve sector en de blauwe economie.

Deze programmatische indeling waarborgt dat projecten worden ingebed in bredere ontwikkelagenda's en dat investeringen worden gericht op domeinen die een structurele bijdrage leveren aan het duurzaam verdienvermogen van Aruba.

Begroting AIOF 2026–2027

Het onderhavige ontwerp bevat de eerste begroting van het AIOF voor de periode 2026–2027. De voeding vindt plaats via bestemming van het definitieve financieringsresultaat van het dienstjaar 2025 en de Landsbegroting 2026. In de tweede suppletoire begroting 2025 (AB 2025 no. 49) is namelijk bepaald dat het restant aan niet verplichte investeringsbedragen, zijnde Afl. 35.7 miljoen, hiervoor zal worden aangewend via een bestemmingsreserve op de balans van het Land. Met de vaststelling van de begroting wordt dit restantbedrag provisorisch als beginsaldo van het fonds vastgesteld. Provisorisch daar pas bij de goedkeuring door de Staten van de jaarrekening over het dienstjaar 2025, waar dit gerealiseerde restantbedrag in is meegenomen, formeel sprake zal kunnen zijn van een geheel aangesloten en definitief beginsaldo. Gezien het echter niet zal lukken om de jaarrekening 2025, welke momenteel ter toetsing bij de Algemene Rekenkamer Aruba ligt, op tijd voor de start van het fonds bij de Staten goedgekeurd te hebben is

gekozen voor het met de begroting provisorisch vaststellen van het beginsaldo op basis van diezelfde jaarrekening 2025. Dit zal op de uiteindelijke definitieve waarde van het beginsaldo hoogstwaarschijnlijk geen invloed hebben waardoor het provisorisch saldo dus ook hoogstwaarschijnlijk het definitieve beginsaldo zal worden bij de goedkeuring van de jaarrekening 2025. In 2025 zijn tenslotte reeds diverse investeringsprojecten door de Investerings- en Evaluatiecommissie (IEC) beoordeeld en goedgekeurd en vervolgens door de Staten geaccordeerd in de voornoemde Landsbegrotingen.

Conform de systematiek van het AIOF worden deze reeds goedgekeurde projecten opgenomen in zijn initiële begroting en gekoppeld aan de daarvoor bestemde investeringsprogramma's. Hiermee wordt gewaarborgd dat deze projecten, die passen binnen de doelstelling van het AIOF, kunnen worden uitgevoerd en afgerond.

Hierna wordt per investeringsprogramma een overzicht gegeven van de opgenomen investeringsprojecten, inclusief het beleidsverantwoordelijke ministerie dat belast is met de uitvoering daarvan:

In Afl. 1000			2026-2027 Begroot	Realisatie
Beleidsterrein:	**Ministerie:**	**Investeringen:**		
Digitalisering en versterking van het ambtelijk apparaat			**9,921**	-
	KOJIS	2de fase renovatie Arubahuis	1,112	
	JIOVE	Herinrichting parkeerplaats DRH	216	
	JIOVE	E-HRM van DRH	481	
	JIOVE	Renovatie gebouw C DRH	2,328	
	HIIT	Vervanging dumptrucks (DOW)	410	
	HIIT	Vervanging Skidsloader (DOW)	94	
	HIIT	Vervanging veegmachine (DOW)	316	
	TTA	Afrastering West en Zuidzijde DLA	163	
	TTA	Vervanging van 2 centraal AC systemen bij DLA	58	
	VOSOV	Koppeling promedicp-ASP en Decos JOIN DVG	123	
	JIOVE	Vervanging polieboot en bijbehorend toolkit	1,863	
	JIOVE	LAR-applicatie	325	
	FEPS	Extra veiligheidsspcificaties gebouw DAD	2,070	
	FEPS	Inrichting nieuw gebouw DAD	365	
Stedelijke en regionale vernieuwing			**8,236**	-
	AZCMN	MFA San Nicolas	3,100	
	HIIT	Verfraaiing FCCA wijken De Vuyst en Bushiri	5,136	
Energietransitie en klimaatbestendigheid			**6,310**	
	JIOVE	Pier projecten	437	
	JIOVE	2de caping project Parkietenbos	5,873	
Duurzame huisvesting en infrastructuur			**18,638**	-
	HIIT	Asfalteren van bestaande zandwegen (DOW)	2,500	
	HIIT	Toegangsontsluiting te Sero Colorado (DOW)	2,914	
	KOJIS	Renovatie Reina Beatrix school	2,825	
	KOJIS	Twee klaslokalen voor SVGA	470	
	HIIT	Meerjarige wegenonderhoudsplan (DOW)	9,929	
		Totaal:	**43,105**	-

Het merendeel van de betreffende projecten is in 2025 reeds door de Investerings- en Evaluatiecommissie beoordeeld. Hierdoor kon de aansluiting op de hierboven beschreven meerjarige beleids- en investeringsagenda efficiënt worden vastgesteld. Uit de gecombineerde informatie blijkt dat de huidige investeringsgraad[2] van Aruba circa 0.5% van het bbp bedraagt. Dit niveau ligt 1.5 procentpunt onder de internationale richtwaarde van het IMF dat een overheidsinvesteringsgraad van 2% van het bbp hanteert.

Door consequent te blijven sturen op de prioriteiten en uitgangspunten van de beleidsagenda van het AOIF, is het voornemen om de investeringsgraad geleidelijk te verhogen en deze te positioneren op het niveau van de geldende internationale norm, teneinde de efficiëntie en effectiviteit van het investeringsbeleid te versterken.

De minister van Financiën en Cultuur,
belast met de leiding van het ministerie van Financiën,
Economische Zaken en Primaire Sector,

De minister van Algemene Zaken,
Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening,
belast met de leiding van het ministerie van Algemene Zaken,
Cultuur, Milieu en Natuur,

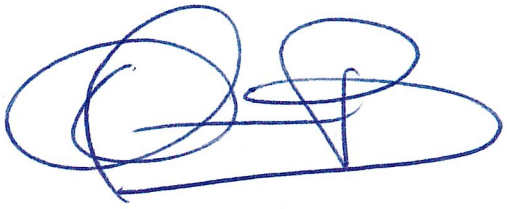
De minister van Onderwijs en Sport,
belast met de leiding van het ministerie van Koninkrijksrelaties,
Onderwijs, Jeugd, Innovatie en Sport,

[2] Investeringsgraad is een maatstaf voor hoeveel beschikbare middelen daadwerkelijk naar investeringen gaat.

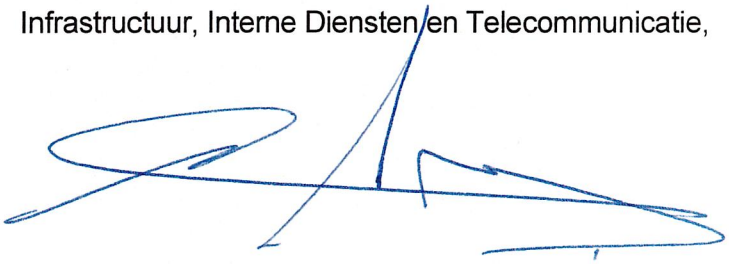

De minister van Toerisme en Volksgezondheid,
belast met de leiding van het ministerie van Toerisme,
Transport en Arbeid,

De minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken,
belast met de leiding van het ministerie van Volksgezondheid,
Sociale Zaken, Ouderenzorg en Verslavingszorg,

De minister van Arbeid, Energie en Integratie,
belast met de leiding van het ministerie van Huisvesting,
Infrastructuur, Interne Diensten en Telecommunicatie,

De minister van Justitie, en Sociale Zaken,
belast met de leiding van het ministerie van Justitie,
Integratie, Openbaar Vervoer en Energie,

